

**W OCZEKIWANIU NA KRYZYS.
ANALIZA METAFOR POJĘCIOWYCH
I AMALGAMATÓW KOGNITYWNYCH
W DYSKURSIE EKONOMICZNYM DOTYCZĄCYM
WSPÓŁCZESNEJ (2023) SYTUACJI GOSPODARCZEJ
POLSKIEJ I ŚWIATOWEJ**

Elżbieta Zaniewicz
Uniwersytet w Siedlcach
elzbieta.zaniewicz@uws.edu.pl
ORCID: 0000-0002-7478-9943

Abstrakt: Niniejszy artykuł poświęcony jest przedstawieniu sposobu konceptualizacji zjawisk ekonomicznych związanych z kryzysem gospodarczym. Jego celem jest zbadanie, w jaki sposób struktury poznawcze tj. kategorie i meronimia, metafora konceptualna, czy integracja pojęciowa (amalgamat kognitywny) mogą być wykorzystywane w tekstach dziennikarskich, w polskiej i angielskiej prasie ekonomicznej, aby przybliżyć nam funkcjonowanie zarówno gospodarki krajowej jak i światowej ze wskazaniem na widoczny aspekt perswazyjny. Fragmenty tekstów, poddane analizie, pochodzą z czasopism i serwisów: Business Insider, Forsal, Rzeczpospolita, The Economist, Money.

Słowa kluczowe: kryzys gospodarczy, dyskurs ekonomiczny, kategorie, meronimia, metafora konceptualna, integracja pojęciowa / amalgamat kognitywny, językoznawstwo kognitywne

**ANTICIPATING CRISIS: THE STUDY OF CONCEPTUAL METAPHORS AND CONCEPTUAL
INTEGRATION NETWORKS IN BUSINESS DISCOURSE WITH REGARD TO THE PRESENT
ECONOMIC SITUATION**

Abstract: This paper develops an analysis of the way economic phenomena connected with financial crisis are conceptualised. Its goal is to examine the way linguistic tools such as categories and partonomy, conceptual metaphor and conceptual integration can be used in economic press to influence and advance our understanding of domestic and global economy. The persuasive aspect is laid bare. The analysed sources include: Business Insider, Forsal, Rzeczpospolita, The Economist, Money.

Key words: economic crisis, business discourse, conceptual metaphor, conceptual integration / conceptual blending, cognitive linguistics

Czy już czas „zaprzyjaźnić się” z myślą o kolejnym istotnym kryzysie dotyczącym gospodarki krajowej i światowej? Piętnaście lat po globalnym kryzysie finansowym¹ nie może być to wykluczone. Nieustanne dostosowywanie się do stale zmieniających się warunków gospodarczych może stanowić wyzwanie dla współczesnych społeczeństw. Dla zachowania efektywności jednostek je tworzących kluczowe wydaje się jednak odpowiednie zrozumienie zjawisk ekonomicznych, takich jak np. recesja czy kryzys, i zastosowanie owej wiedzy w praktyce życia gospodarczego. Aby wyjaśnić szerszemu gremium odbiorców procesy rządzące funkcjonowaniem gospodarki, ekonomiści nierzadko wykorzystują wysoce zmetaforyzowany język. W popularnym dyskursie ekonomicznym, w tekstach tyjących się aktualnych zagadnień gospodarczych, często znajdują swoje zastosowanie mechanizmy poznawcze oparte na kategoryzacji, metaforach konceptualnych i amalgamatach kognitywnych.

W artykule dokonano analizy sposobu konceptualizacji zjawisk ekonomicznych związanych z kryzysem. Stawia on sobie za cel zbadanie, w jaki sposób struktury, takie jak kategorie, metafora czy integracja pojęciowa, mogą być wykorzystywane w tekstach dziennikarskich, w polskiej i angielskiej prasie ekonomicznej, aby przybliżyć nam funkcjonowanie gospodarki. Poniżej przedstawiono zwięzłą charakterystykę tła metodologicznego tj. kategorie i meronimie, teorię metafory konceptualnej i teorię integracji pojęciowej. Główny nacisk położony jest jednak na analizę językoznawczą fragmentów tekstów pochodzących z takich czasopism czy serwisów jak Business Insider (BI), For-sal (F), Rzeczpospolita (R), The Economist (E), Money (M).

Kategorie i meronimia

Struktury, które pozwalają nam mentalnie charakteryzować otaczający nas świat i rozumować, to kategorie pojęciowe. Stanowią one część większych pojęciowych struktur, czy grup kategorii. W szczególności, jak twierdzą Radden i Dirven (Radden, Dirven 2007: 8-11), kategorie są zorganizowane w sposób oddający określoną hierarchię kategorii lub taksonomie, mogą stanowić część innej kategorii, a więc tworzyć partonomie, lub stanowić część spójnego obszaru konceptualizacji, głównie ram i domen. Organizacja kategorii w oparciu o relację część-całość nazywana jest partonomią lub meronimią. Element składowy danej kategorii, jako większej całości – holonimu, nosi miano meronimu. Dla przykładu, kategoria „samochód” obejmuje różne główne elementy, takie jak silnik, koła, wnętrze i nadwozie. Wszystkie składają się z dalszych części, m.in. silnik ma cylindry i wał korbowy oraz wiele innych elementów.

---

¹ Mowa o kryzysie finansowym, którego apogeum dotyczyło lat 2008 – 2009, a który dotkliwie dotknął rynki finansowe i bankowe na całym świecie. Zapoczątkowany został zapaścią w sektorze kredytów i pożyczek hipotecznych wysokiego ryzyka w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej.

Kognitywna teoria metafory

W paradygmacie językoznawstwa kognitywnego istnieje wiele podejść do metafory, w tym teoria metafor pojęciowych Lakoffa i Johnsona (Lakoff, Johnson 1980), teoria metafory pierwotnej Grady'ego (1997) oraz podejście Fauconniera i Turnera, oparte na metaforze, zwane teorią integracji pojęciowej lub teorią amalgamatów kognitywnych (Fauconnier, Turner 2003). Należy podkreślić, że wszystkie te podejścia traktują metaforę jako narzędzie poznawcze, dzięki któremu jesteśmy w stanie konceptualizować, a tym samym rozumieć rzeczywistość.

W językoznawstwie generatywnym metaforę traktowano jako anomalię semantyczną o marginalnym znaczeniu dla systemu językowego i nauki. Natomiast wraz z rozwojem językoznawstwa kognitywnego podejście do metafory uległo znacznej zmianie. Metafora nie jest już postrzegana jako naruszenie zasad, ale jako element zarówno istotny dla naszego rozumienia rzeczywistości, jak i związany z naszym doświadczeniem. Jak stwierdzają Lakoff i Johnson, „Zdolność pojmowania doświadczeń za pośrednictwem metafory jest kolejnym zmysłem, jak wzrok, dotyk czy słuch, a metafora dostarcza jedyne sposoby postrzegania i doświadczania znacznej części świata rzeczywistego. Metafora jest takim samym i równie cennym elementem naszego funkcjonowania jak zmysł dotyku” (Lakoff, Johnson 2011: 305).

Metaforę można pojmować jako konceptualizację jednej domeny pojęciowej w kategoriach elementów częściej kojarzonych z inną domeną (Taylor 2003: 134). Odwzorowanie metaforyczne łączy domenę źródłową z domeną docelową. Niejednokrotnie odwzorowanie jest częściowe, co służy ukryciu lub uwydatnieniu danych aspektów. Jest w nim zachowana topologia schematów wyobrażeniowych domeny źródłowej przy jednoczesnej zgodności z inherentnymi właściwościami domeny docelowej, tj. przebiega ono zgodnie z zasadą inwariancji (Lakoff 1993: 2015).

Lakoff i Johnson (1980) wyróżniają trzy główne typy metafor pojęciowych ze względu na pełnione przez nie funkcje poznawcze, tj. ontologiczne, strukturalne i orientacyjne. Funkcją metafory ontologicznej jest umożliwienie zrozumienia abstrakcyjnej domeny docelowej poprzez przyznanie jej statusu ontologicznego, a więc pojmowanie abstrakcyjnych pojęć jako substancji, przedmiotów czy bytów. W metaforze strukturalnej domena źródłowa zapewnia strukturę wiedzy dla domeny docelowej (Kövecses 2002: 33). Metafory orientacyjne organizują system pojęć w odniesieniu do siebie nawzajem. Większość z tych metafor obejmuje odniesienia do orientacji przestrzennej, takie jak centralny – peryferyjny, wyżej – niżej, do przodu – do tyłu, itp.

Teoria amalgamatów kognitywnych

Fauconnier i Turner (Fauconnier, Turner 2002, 2003) opracowali teorię, która traktuje metaforę pojęciową jako szczególny przypadek znacznie szerszego zagadnienia.

Ich zdaniem (Fauconnier, Turner 2003: 57), stapianie pojęć to podstawowa operacja mentalna, która prowadzi do wyłaniania się nowego znaczenia i umożliwia uzyskanie globalnego wglądu. Jak stwierdza Libura, „Tak jak metafory, amalgamaty pojęciowe są narzędziami poznawczymi: dzięki nim dokonuje się konwersji różnorodnych struktur pojęciowych do wymiarów najłatwiej dostępnych ludzkiemu poznaniu” (Libura 2007: 17).

Jak trafnie ujęli to Fauconnier i Turner (2003: 57-58), istotą operacji stapiania jest wzajemne odwzorowanie części struktur dwóch przestrzeni wyjściowymi prowadzące do selektywnego transferu elementów wyróżnionych przez odwzorowanie do nowej wyłaniającej się struktury w przestrzeni amalgamatu. Rdzeń dla owego odwzorowania stanowi przestrzeń generyczna, która odznacza się znacznym podobieństwem do przestrzeni wyjściowych, co do struktury i relacji, lecz jest zazwyczaj bardziej abstrakcyjna. Przestrzenie mentalne stanowią małe pakiety pojęciowe konstruowane w trakcie myślenia i mówienia, na potrzeby zrozumienia i działania w danej sytuacji. Proces stapiania regulowany jest przez szereg zasad, mających raczej charakter wskazówek, oprócz zasad konstytutywnych, a same sieci integracji pojęciowej obejmują istotne relacje pojęciowe, które mogą łączyć elementy pomiędzy przestrzeniami mentalnymi w amalgamacie jak i wewnątrz przestrzeni mentalnych². Dzięki teorii integracji pojęciowej możliwe jest wyjaśnienie przebiegu procesu konstruowania znaczeń, zarówno w życiu codziennym jak i w sztuce czy nauce, a zwłaszcza w naukach społecznych.

Anatomia kryzysu gospodarczego

Istotnie powyższe struktury pojęciowe niejednokrotnie znajdują swoje odzwierciedlenie w popularnym dyskursie ekonomicznym. Poniższe rozważania skupiają się wokół współczesnej sytuacji gospodarczej. Wedle części ekonomistów, zjawiska jakich byliśmy świadkami to

"Niezwykła mieszanka kryzysów" Również ekonomista Nouriel Roubini ostrzega, że w globalnej gospodarce może na jesieni nastąpić "największy kryzys od pokoleń". (...) **"niezwykła mieszanka dwóch najpoważniejszych kryzysów, przez jakie przeszła światowa gospodarka w minionym półwieczu"**. Mowa o **kryzysie energetycznym z roku 1973 i finansowym z 2010 r.** (BI 6.07.2022)

Meronimia odzwierciedla sposób, w jaki postrzegamy całość i jej części w świecie. Wszystkie części mają swoje miejsce i funkcję w obrębie całości. Zgodnie z ww. fragmentem, kryzys gospodarczy z roku 2023 (patrz rys. 1.) składa się z dwóch części: kryzysu energetycznego i kryzysu finansowego. W dalszej kolejności na kryzys energetyczny

---

² Istotne relacje i zasady stapiania pojęć zostały szerzej opisane przez Liburę i Fauconniera, Turnera – zob. odpowiednio Libura (2007: 31–39) oraz Fauconnier i Turner (2002: 92–102), a także Libura (2007: 20–30, 40–54).

składają się kryzys geopolityczny i kryzys paliw kopalnych, które są powiązane odpowiednio z kryzysem żywnościowym i kryzysem kosztów utrzymania. Natomiast kryzys finansowy obejmuje m. in.: inflację/stagflację, kryzys bankowy, kryzys zadłużenia i kryzys na rynku nieruchomości.

Rys 1. Anatomia kryzysu gospodarczego

Metafory konceptualne i integracja pojęciowa w dyskursie ekonomicznym

Finanse są podatne na cykle wzrostów i spadków, jak w przypadku odwzorowania KONIUNKTURA TO CYKL:

Finance is prone to cycles of boom and bust.³ (E 24.03.2023)

Zawirowania w bankowości globalnej od czasu upadku Banku Silicon Valley i przejęcia Credit Suisse w naturalny sposób rodzą pytanie, czy dany moment może być tak dotkliwy jak światowy kryzys finansowy z lat 2008-09. Jak dotąd taka sytuacja nie zaistniała. Podczas gdy w roku 2023 trzy amerykańskie banki upadły, w latach 2008–2012 upadło 414. Wydaje się zasadnym twierdzenie, że analiza, także językoznawcza, poprzednich kryzysów może pomóc w zrozumieniu kolejnych załamań na rynkach. Jeśli chodzi o metafory występujące w ówczesnym dyskursie biznesowym⁴ (2008-2010), wydają się one wciąż obecne, są to np. takie odwzorowania jak: GOSPODARKA TO MASZYNA, KRYZYS TO WIĘZIENIE, OBNIŻANIE WARTOŚCI EKONOMICZNYCH TO OBCIĄŻANIE WARTOŚCI EKONOMICZNYCH, PIENIĄDZ TO PŁYN, FIRMA TO BUDYNEK, które można odpowiednio zaobserwować poniżej:

at1 securities are a form of “contingent-convertible” (coco) bonds, **part of the toolkit created after the global financial crisis of 2007-09 to prevent future bail-outs**. (...) the

³ [Finanse są podatne na cykle wzrostów i spadków]

⁴ Metafory konceptualne i amalgamaty kognitywne w ekonomii a także te związane z globalnym kryzysem finansowym 2008 szeroko analizuje Zaniewicz (2022).

bonds convert to equity or are written down, **cutting the bank's debt and absorbing losses. In a post-collapse pecking order**, at1 bondholders should come between senior bondholders, who have a right to payouts first, and stockholders, who in theory take first losses.⁵ (E 20.03.2023)

Często spotykanym odwzorowaniem jest także SPEKUACJA TO NADMUCHIWANIE BANIEK. Tak samo jak bańka mydlana łatwo ulega zniszczeniu i w środku jest pusta (nie licząc powietrza), mimo niejednokrotnie znacznych rozmiarów, tak i niektóre aktywa, mimo swej znacznej wartości rynkowej w danym ściśle określonym czasie, istotnie mogą nie mieć pokrycia i nie przedstawiać żadnej wartości w dłuższym horyzoncie czasowym. Dla przykładu:

Michael Burry. (...) pisał już w 2021 roku, że **doświadczamy na rynkach największej bańki wszech czasów, spekulacji „do kwadratu”**. (...) **Pasywna bańka**. Burry dostrzega niepokojącą analogię – obserwujemy dziś **masowy napływ kapitału do funduszy indeksowych, co przypomina pompowanie rynku CDO-sów**. Dla inwestora to nic innego **jak narastanie bańki**, którą napędzają pasywni inwestorzy. Napływ kapitału do funduszy tego typu zniekształca obraz rynku. Inwestor ostrzega – im dłużej będzie to trwało, **tym krach będzie bardziej bolesny**. (...) Wszystko to składa się na **spekulacyjną bańkę**, przed którą ostrzega inwestor. (F 14.03.2023)

Nie można wykluczyć, że nadchodzi poważny kryzys, czego obawia się też wielu ekonomistów. Trudno się też dziwić, że przewidywanie to zaburza poczucie bezpieczeństwa i wywołuje chęć walki z zagrożeniem. W dyskursie ekonomicznym pojawiła się w związku z powyższym nowa strukturalna metafora KRYZYS TO WOJNA (patrz także rys. 2), w sposób tożsamy wykorzystywane zarówno w polsko jak i anglojęzycznej prasie. Za przykład może posłużyć fragment obrazujący odwzorowania KRYZYS TO WOJNA, RYNEK TO OSOBA w polskim dyskursie ekonomicznym:

W zeszłym tygodniu upadły trzy amerykańskie banki, w tym posiadający ponad 200 miliardów dolarów aktywów Silicon Valley Bank. Po interwencji administracji prezydenta USA Joe Bidena, która **zagwarantowała bezpieczeństwo** wszystkich amerykańskich depozytów bankowych, **rynki na początku tygodnia trochę się uspokoiły**. Nawet jeśli Credit Suisse zbankrutuje, **system to wytrzyma. Nie obejdzie się jednak bez ofiar**. W środę **wybuchła jednak kolejna bomba**, gdy europejskie rynki zareagowały

---

⁵ [Papiery wartościowe at1 są formą obligacji warunkowo zamiennych (coco), stanowiących część zestawu narzędzi stworzonego po światowym kryzysie finansowym w latach 2007–2009 w celu zapobiegania przyszłym bailoutom. (...) obligacje zamieniają się na akcje lub podlegają umorzeniu, zmniejszając zadłużenie banku i absorbując straty. W kolejności do masy upadłościowej firmy obligatariusze at1 powinni znaleźć się pomiędzy posiadaczami obligacji uprzywilejowanych, którzy mają prawo do wypłat w pierwszej kolejności, a akcjonariuszami, którzy teoretycznie ponoszą pierwsze straty.]

paniką na wieść o tym, że Saudyjczycy nie zwiększą pomocy finansowej dla pogrążonego w problemach Credit Suisse. Mimo to – jak podkreślił Eisman – **to będzie bolało i mogą być kolejne ofiary**. – Ryzyka istnieją. Bankructwo Credit Suisse oznaczałoby **spore straty**. Nie jest to jednak coś, co **zagroza załamaniu się całego systemu** – ocenił Eisman. (M 16.03.2023)

W angielskim dyskursie także odnajdziemy podobny sposób obrazowania związany z metaforami KRYZYSTOWOŃNA, FIRMA TO OSOBA, RYNEK TO OSOBA:

“Credit Suisse may not be the only thing that died today,” said Louis-Vincent Gave, co-founder of Gavekal, a research firm. **“The terms of the Credit Suisse take-under is likely to kill the coco market.”** Cocos have faced criticism before and **survived**. In 2016 the market kept going despite a **near-death experience for at1 bonds issued by Deutsche Bank**, when it was unclear if the German lender would be able to make interest payments. In 2020, **during the collapse of Yes Bank**, an Indian lender, at1 investors were zeroed **while stockholders were allowed to limp on**. This time round, on March 20th euro-zone regulators were quick to put out a statement saying that **under their watch at1 bonds would be written down only after** common-equity instruments **absorbed losses**, which should **boost the bonds’ survival chances**. Yet after the example of Credit Suisse investors have reason to doubt such fine words. And if regular coco **buyers feel they have been burned**, they will be far less likely to return to the market.⁶ (E 20.03.2023)

Co ciekawe, polityka monetarna banków centralny polegająca na utrzymywaniu wysokich stop procentowych postrzegana jest jako opresyjna polityka reżimu, a szoki rynkowe o różnym podłożu, będące przyczyną kryzysu, stanowią bomby spadające na dane terytorium w czasie działań wojennych. Odwzorowania SZOK RYNKOWY TO BOMBA, WYSOKIE STOPY PROCENTOWE TO REŻIM można zaobserwować poniżej:

---

⁶ [„Być może Credit Suisse nie jest jedyną firmą, która dzisiaj umarła” – powiedział Louis-Vincent Gave, współzałożyciel firmy badawczej Gavekal. „Warunki przejęcia Credit Suisse prawdopodobnie zabiją rynek instrumentów coco”. Coco spotkało się już wcześniej z krytyką i przetrwało. W 2016 r. rynek kontynuował dobrą passę pomimo bliskiej śmierci sytuacji w przypadku obligacji at1 wyemitowanych przez Deutsche Bank, kiedy nie było jasne, czy niemiecki pożyczkodawca będzie w stanie spłacić odsetki. W 2020 r., podczas upadku indyjskiego pożyczkodawcy Yes Bank, inwestorzy na poziomie 1 zostali wyzerowani, a akcjonariusze mogli utykać. Tym razem 20 marca organy regulacyjne strefy euro szybko wydały oświadczenie, w którym stwierdziły, że pod ich nadzorem obligacje po cenie 1 zostaną odpisane dopiero po pokryciu strat przez instrumenty typu common equity, co powinno zwiększyć szanse obligacji na przetrwanie. Jednak biorąc pod uwagę przykład Credit Suisse, inwestorzy mają powody wątpić w te piękne słowa. A jeśli zwykli nabywcy coco poczują, że zostali opierzoni, prawdopodobieństwo powrotu na rynek będzie znacznie mniejsze].

Może to być **bomba z opóźnionym zapłonem, która dopiero wybuchnie**. Firmy, które nie generują zysków i opierają swój rozwój na długu, od miesięcy zmagają się z wysokimi stopami procentowymi. Ostatnie wypowiedzi przedstawicieli Fedu sugerują, że jeszcze długo pozostaniemy **w reżimie wysokich kosztów kredytowania**. Czy nierentowne firmy przetrwają ten okres? Wiele mniejszych firm z S&P 500 i Nasdaqa doświadcza napływu kapitału tylko dlatego, że należy do tych indeksów... („pasywna bańka”). (F 14.03.2023)

Co za tym idzie, inflacja jawi się często jako nie tylko organizm czy osoba, ale również wróg, z którym należałoby walczyć, a nawet go zgładzić (INFLACJA TO ORGANIZM, INFLACJA TO OSOBA, INFLACJA TO WRÓG). Podobna jest także konceptualizacja stagflacji. Jednakże, stagflacja, jako zjawisko polegające na zaistnieniu **wysokiej inflacji przy jednoczesnej stagnacji gospodarczej**, utożsamiana jest z sytuacją bez wyjścia, jako że podwyższenie stóp procentowych, które ogranicza inflację, przyczynia się do spadku aktywności gospodarczej. Jak już wcześniej wykazano (Zaniewicz 2022: 148 – 162), gospodarka w Polsce postrzegana jest jako konkurencja i niejako zmuszeni jesteśmy gonić kraje wyżej rozwinięte w wyścigu o dominację na rynkach światowych, jak w odwzorowaniu ŚWIATOWA GOSPODARKA TO WYDARZENIE KONKURENCYJNE, jak we fragmentach:

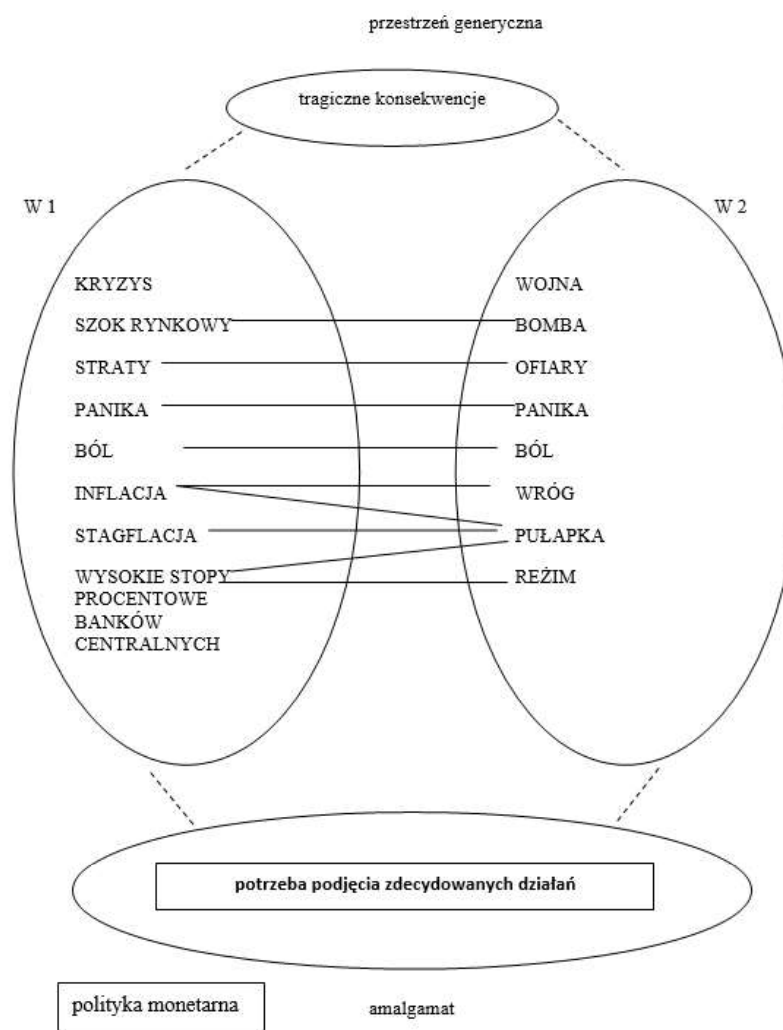
Wyhodowaliśmy w Polsce własną uporczywie wysoką inflację – mówi w rozmowie z Business Insiderem. Tego zdania jest zresztą większość ekonomistów. W Polsce rośnie ciągle pensja minimalna, rosną wydatki na cele socjalne, długo mieliśmy ostrożną politykę wobec stóp procentowych. Z jednej strony nakręciło to inflację do obecnych poziomów. Z drugiej, jak podkreśla Benecki, przez to wszystko nie ma za bardzo jak teraz **walczyć ze wzrostem cen**. Będziemy musieli długo "sprzątać po inflacji", utrzymując zbyt wysokie stopy na dużo wyższym poziomie **niż kraje bogatsze, które przecież chcemy gonić** – mówi ekspert ING. (...) Co gorsza, nikt nie ma pojęcia, jak **wyjść ze stagflacyjnego potrzasku**. (BI 28.07.2023)

Jak się zabija stagflację (...) Bo jedyny sposób przerwania spirali to **radikalne zabicie inflacji** nawet za cenę przejściowej recesji. (...) **Inflację udało się pokonać** a gospodarka odzyskała zdolność trwałego wzrostu. (R 10.11.2023)

Wyżej opisane odwzorowania przedstawione są w postaci schematu stapienia pojęć KRYZYS i WOJNA (patrz rys. 2). Zgodnie z teorią integracji pojęciowej, konceptualizujący tworzy przestanie wyjściowe: W1 – KRYZYS oraz W2 – WOJNA, zawierające omówione wyżej elementy. W przestrzeni generycznej znajduje się wspólny dla obu przestrzeni koncept tragicznych konsekwencji zaistnienia ww. zjawisk. Przestrzenie wyjściowe W1 i W2 i ich elementy są połączone istotnymi relacjami: *analogii* (w przeważającej liczbie relacji) oraz *przyczyny-skutku* (w przypadku inflacji i wysokich stóp procentowych oraz pułapki/potrzasku). Relacje te następnie są skompresowane odpowiednio do

relacji jednostkowości i przyczyny-skutku. W przestrzeni amalgamatu następuje stopienie fragmentów struktur wyjściowych w nową całość dzięki zastosowaniu zasad konstrukcyjnych. W ten sposób powstaje powszechne przekonanie, co do potrzeby podjęcia drastycznych działań w celu zwalczania kryzysu. Taki sposób obrazowania może być wykorzystywany, aby uzasadniać nadzwyczajne środki zaradcze, stosowane już w przeszłości w przypadku globalnego kryzysu gospodarczego takie jak np. bailouts, a więc wykorzystywanie publicznych środków finansowych dla utrzymania płynności finansowej podmiotów komercyjnych. Dzięki transferowi informacji z dodatkowej ramy kognitywnej dotyczącej się polityki monetarnej państw następuje uspójnienie struktury amalgamatu.

Rys. 2 Schemat stapiania pojęć KRYZYS i WOJNA

Celem powyższego artykułu było przedstawienie konceptualizacji zjawisk ekonomicznych związanych z kryzysem w roku 2023. Dzięki zgromadzonemu materiałowi badawczemu i przeprowadzonej analizie, można stwierdzić, że metafory pojęciowe, **amalgamaty kognitywne** i inne struktury poznawcze takie jak meronimia kształtują nasze postrzeganie i rozumienie świata biznesu, także w czasie kryzysu czy recesji. Istotnie jest jednak to, iż mogą być one wykorzystywane nie tylko dla celów informacyjnych ale również perswazyjnych i tym samym wpływać na kształtowanie się opinii i postaw szerokiego gremium odbiorców prasy ekonomicznej zarówno polsko jak i angielskojęzycznej.

LITERATURA

- Fauconnier, G., Turner M., 2002, *The way we think. Conceptual blending and the mind's hidden complexities*, New York: Basic Books.
- Fauconnier, G., Turner M., 2003. *Conceptual blending, form and meaning*, "Recherches en communication", (19) 19, 57-86.
- Grady, J., 1997, *Foundations of meaning: Primary metaphors and primary scenes*, PhD dissertation, University of California at Berkeley.
- Kövecses, Z., 2002. *Metaphor: A Practical Introduction*. Oxford/ New York: Oxford University Press.
- Lakoff, G., 1993. "A Contemporary Theory of Metaphor", In: A. Onony (ed.) *Metaphor and Thought*. Cambridge: Cambridge University Press, 202-251
- Lakoff, G., M. Johnson, 1980. *Metaphors We Live By*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Lakoff, G., M. Johnson, 2011. *Metafora w naszym życiu*. Warszawa: Aletheia.
- Libura, A., 2007. *Amalgamaty kognitywne w sztuce*, Kraków: TAIWPN Universitas.
- Radden, G., R. Dirven, 2007. *Cognitive Linguistics in Practice 2. Cognitive English Grammar*. Amsterdam / Philadelphia: John Benjamin's Publishing Company.
- Taylor, JR., 2003. *Linguistic categorization*. New York: Oxford University Press.
- Zaniewicz, E., 2022. *Metaphors of Economy: a Cognitive Study of English and Polish Economic Discourse*. Siedlce: Scientific Publishing House of Siedlce University of Natural Sciences and Humanities

Dane kontaktowe / Contact details

Elżbieta Zaniewicz
e-mail: elzbieta.zaniewicz@uws.edu.pl